Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande Kärnkraftsprövningsutredningens slutbetänkande Ny kärnkraft - moderna regler för beredskap och skadeståndsansvar.

Er beteckning: KN2026/01512

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne (nedan Länsstyrelsen) är generellt positiva till utredningens förslag men har vissa synpunkter gällande beredskaps- och planeringszoner, statlig räddningstjänst och påverkan på kommunerna genom länsstyrelsens ingripandegrunder enligt plan– och bygglagen.

Länsstyrelsens synpunkter

Ansvar och process för beredskaps- och planeringszoner bör förtydligas

Länsstyrelsen ser positivt på att beredskapszonerna blir anläggningsspecifika och utgår från risken vid respektive verksamhet. Utredningen föreslår att anläggningen inte får tas i provdrift innan berörda länsstyrelser har meddelat att beredskapen är tillräckligt bra. Länsstyrelsen ser behov av ökad vägledning kring vad som behöver vara på plats för att beredskapen ska vara tillräckligt bra. Att praktiska åtgärder ska vara på plats kan anses självklart, däremot finns oklarheter kring hur övad organisationen för hanteringen av en kärnteknisk olycka behöver vara för att säkerställa att beredskapen faktiskt fungerar.

Vid anläggning av ny kärnkraft behöver det finnas förutsättningar för att hinna bygga upp en god beredskap. Den nyligen genomförda utökningen av beredskaps- och planeringszoner tog ca tre år att genomföra. Om nya zoner ska till på platser där det idag inte finns kärnkraft kommer det ta ännu längre tid. Det behöver därför finnas

finansiering för att arbeta med planeringen i god tid innan anläggningen ska tas i provdrift.

För Länsstyrelsens del bedömer utredningen att det tar ett par år att rekrytera, utbilda och planera den nödvändiga beredskapen. Även om länsstyrelsen kommer att engageras innan ett formellt beslut fattas och det inte finns några hinder för att vissa förberedelser påbörjas förhållandevis tidigt är ett par år en kort tid för etablering av ny beredskap i ett län som idag saknar förmågan. En del av beredskapen kräver även utbildning och planering hos Polismyndigheten, Kustbevakningen och region m.fl. vilket också ställer krav på tillgängliga resurser i deras organisationer.

Länsstyrelsen efterfrågar också att i det fall flera verksamhetsutövare är verksamma inom samma geografiska område bör finnas ett samverkanskrav likt det gör för Sevesoverksamheter.

Statlig räddningstjänst

Vid olika typer av anläggningar blir planeringsgrunderna mer komplexa även om uppdraget är samma. Detta kan medföra ett ökat behov av övning och fortbildning av presumtiva räddningsledare. Länsstyrelsen efterfrågar stöd från Myndigheten för civilt försvar i utbildning och övning av presumtiva räddningsledare för att ajourhålla deras kompetens samt att säkerställa likvärdig nivå nationellt. Etableringen av ny kärnkraft kan också medföra ett utökat behov av presumtiva räddningsledare. Förutsättningarna för detta finns inte i Skåne idag och måste då byggas upp igen och anpassas.

Idag finns ett övningssystem där varje kärnkraftslän håller i en större övning vart sjätte år. Övningarna är redan idag resurskrävande och vid etablering av ny kärnkraft behöver resurser till övning prioriteras.

Konsekvenser

En resurskrävande del som inte belyses i tillräcklig omfattning är behovet av kommunikation till allmänheten kring risker och skyddsåtgärder. Kommunikationen är avgörande för att allmänhetens förtroende upprätthålls samt allmänhetens möjlighet att agera i händelse av kärnteknisk olycka. Vid fler typer av anläggningar med olika risker ställs det ökade krav på

kommunikationen för att få allmänheten att förstå vad som gäller för dem beroende på vilken risk de utsätts för.

Länsstyrelsen vill också redogöra för att förslaget kan komma att påverka kommunerna genom länsstyrelsens ingripandegrunder enligt plan – och bygglagen (PBL). Nya och förändrade beredskaps- och planeringszoner kan medföra att detaljplaner inte tillgodoser kraven på hälsa och säkerhet enligt PBL och att det därför uppstår nya begränsningarna för var och hur kommuner får planera för bostäder, infrastruktur och känslig verksamhet. Om det kommunala planarbetet inte tar tillräcklig hänsyn till förmågan att hantera en olycka inom de nya beredskap- och planeringszonerna utgör det grund för länsstyrelsen att upphäva en detaljplan med hänvisning till hälsa och säkerhet. Länsstyrelsen behöver också bevaka att kommunal planering inte motverkar riksintresset för energiproduktion.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av vikarierande länsöverdirektör Marie Edman Ljungholm med beredskapshandläggare Marcus Nilsson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.